

Saksliste

Enter any content that you want to repeat, including other content controls. You can also insert this control around table rows in order to repeat parts of a table.

Porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur

Dato

28.09.2026

10.00-16.00

Sted

Forskningsrådets lokaler

Møterom, Nansen 4

Sak PS-SAMISK 18/26	Godkjenning av sakslisten
---------------------	---------------------------

Sak PS-SAMISK 19/26	Godkjent møteprotokoll fra porteføljestyremøte 02/26
---------------------	--

Sak PS-SAMISK 20/26	Spørsmål om habilitet (U.off. Offl. § 14)
---------------------	---

Sak PS-SAMISK 21/26	Orienteringer
---------------------	---------------

Sak PS-SAMISK 22/26	Horisont Europa
---------------------	-----------------

Sak PS-SAMISK 23/26	Porteføljeanalyse 2025
---------------------	------------------------

Sak PS-SAMISK 24/26	Revidert porteføljeplan
---------------------	-------------------------

Sak PS-SAMISK 25/26	Investeringsplan 2027-2029 (U.off. Offl. § 14)
---------------------	--

Sak PS-SAMISK 26/26	Eventuelt
---------------------	-----------

Sak PS-SAMISK 27/26	Godkjenning av møteprotokoll
---------------------	------------------------------

	Evalueringsav møtet
--	---------------------

Sak PS-SAMISK 19/26 Møteprotokoll Porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur, møte 2/26

Dato
10.04.2026

Sted
Digitalt

Til stede

Eli Skogerbø
Anna-Lill Drugge (deltok i sak 15/26, 16/26 og 17/26)
Astri Dankertsen
Hilde Sollid
Jonas Monié-Nordin (deltok i sak 12/26, 13/26 og 14/26)
Stine Rybråten
Trond Risto

Observatører:
Nancy Vibeke Olsen (KDD)

Forfall	Carl John-Marcus Kuhmunen Lisbeth Eira (observatør), Gunnlaug Daugstad Forskningsrådet
----------------	---

Til stede fra Forskningsrådet	Eva Falleth, Elisabeth Westphal, Siv Haugan,
--------------------------------------	--

Sak PS-SAMISK 09/26	Godkjenning av sakslisten
----------------------------	----------------------------------

Vedtak:	Porteføljestyret godkjente sakslisten.
---------	--

Sak PS-SAMISK 10/26	Godkjenning møteprotokoll fra PS-møtet 01/26
----------------------------	---

Vedtak:	Møteprotokollen ble godkjent
---------	------------------------------

Sak PS-SAMISK 11/26	Spørsmål om habilitet
----------------------------	------------------------------

Vedtak:	Habilitetsvurdering var ikke aktuelt for noen av møtets saker
---------	---

Sak PS- SAMISK 12/26 Prosedyre for søknadsbehandling

Beslutningssak med saksfremlegg:

Porteføljestyret fikk en overordnet introduksjon til Forskningsrådets prosedyre for søknadsbehandling.

Vedtak:

Porteføljestyret tar administrasjonens orientering om ny karakterskala og søknadsbehandlingsprosess til etterretning.

Porteføljestyret vedtar prosedyren for behandling av søknader til utlysningen med frist våren 2026. Prosedyren innebærer:

1. Søknader med karakter ≤ 2 på ett eller flere kriterier er ikke støtteverdige og avslås samlet. Porteføljestyret gir administrasjonen fullmakt til å avslå disse uten ytterligere behandling i porteføljestyret.
2. Søknader som oppnår karakter ≥ 3 på alle kriterier regnes som støtteverdige
3. En bloc-vedtak knyttet til tildeling: Søknader av svært høy kvalitet innvilges en bloc, forutsatt at de svarer svært godt på krav, føringer og prioriteringer i utlysningen.
4. Tildelinger til diskusjon: Støtteverdige søknader som vurderes som aktuelle for tildeling kan legges fram til diskusjon.

Øvrige søknader avslås: Søknader som ikke får tildeling etter diskusjon eller i en bloc-behandlingen avslås.

Sak PS- SAMISK 13/26 Orienteringer

Orienteringssak med saksfremlegg.

Porteføljestyret ble orientert om følgende saker:

Rapport til Forskningsrådets styre

Investeringsplanen 2026-2028

Møteplan 2026

Revisjon av Forskningsrådets strategi

Vedtak:

Porteføljestyret orienteringene til etterretning.

Sak PS- SAMISK 14/25 Revidering av porteføljeplan

Beslutningssak med saksfremlegg og utkast til revidert porteføljeplan.

Porteføljestyret ble orientert om bakgrunnen for arbeidet med revidert

	porteføljeplan for samisk samfunn og kultur. Styret fikk også forelagt et forslag til prosess for videre arbeid. Styret kommenterte på utkastet til plan og kom med innspill.
Vedtak:	Porteføljestyret tar orienteringen om prosess for arbeid med revisjonen av porteføljeplanen til etterretning. Administrasjonen innarbeider porteføljestyrets kommentarer til utkast til porteføljeplan og porteføljestyret blir forelagt er nytt utkast til neste porteføljestyremøte for behandling og vedtak.
Sak PS- SAMISK 15/26	Investeringsplan 2027-2029
	Beslutningssak med saksfremlegg og utkast til investeringsplan. Porteføljestyret fikk presentert utkast til investeringsplan 2027-2029. Styret kom med innspill til utkastet.
Vedtak:	Porteføljestyret ber administrasjonen utarbeide et utkast til investeringsplanen for 2027-2029 med utgangspunkt i saksfremlegget og porteføljestyrets diskusjon i dette møtet. Planen videreutvikles i tråd med porteføljestyrets diskusjon og innspill.
Sak PS-SAMISK 16/26	Eventuelt
	Ingen saker.
Sak PS-SAMISK 17/26	Godkjenning av møteprotokoll
Vedtak:	Porteføljestyret godkjenner møteprotokollen

Sak PS-SAMISK 21/26

Orienteringer

Sak PS-SAMISK 21/26

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Samisk samfunn og kultur	Gunnlaug Daugstad/Vidar Skagestad	Elisabeth Westphal	
Fra			
Områdedirektør			
Eva Falleth			

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret tar sakene til orientering

Kort bakgrunn Orienteringer er en fast sak på porteføljestyremøtene.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Porteføljestyret blir muntlig informert om relevante saker.

Hovedpunkter

Antall søknader mottatt
Det gis en kort muntlig orientering om mottatte søknader til utlysningen med frist 27. mai 2026.

Belmont Forum CRA (Collaborative Research Action) Polar – 2028
Forskningsrådet deltar i arbeidet med å utvikle en ny internasjonal forskningsutlysning om polarområdene, som planlegges lansert i 2027 (Belmont Forum-utlysning). Utlysningen skal støtte forskning i Arktis, nordområdene og Antarktis, og vil bygge på internasjonale prioriteringer for framtidig polarforskning. Det legges vekt på tverrfaglig samarbeid mellom naturvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige miljøer, samt deltakelse fra relevante samfunnsaktører. Prosjektene skal gjennomføres i internasjonale konsortier med partnere fra flere land.

Informasjon om utviklingen av nytt søknadssystem
Det gis en kort muntlig orientering om status for Forskningsrådets nye søknadssystem.

Møteplan 2026 og 2027
Det siste porteføljestyremøtet i 2026 blir den 4. desember (digitalt).
For 2027 foreslås følgende datoer:

- 25. februar (tentativt ekstra møte digitalt)
- 8. juni (fysisk)
- 24. september (digitalt)
- 29. november (digitalt)

Forberedelse / prosess Administrasjonen har utviklet saken.

Sak PS-Samisk 22/26

Status for Horisont Europa

Sak PS-Samisk 22/26

Til

Porteføljestyre for Samisk
samfunn og kultur

Ansvarlig Direktør

Vidar Skagestad

Saksbehandler

Siv Haugan

Vedlegg

Fra

Administrerende direktør
Eva Falleth

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak

Porteføljestyret tar saken til orientering.

Kort bakgrunn

Internasjonalt samarbeid er avgjørende for kvaliteten i norsk forskning. En viktig arena for dette samarbeidet er Horisont Europa, EUs rammeprogram for forskning og innovasjon

Porteføljens ansvarsområder er relevant for flere deler av Horisont Europa og det er flere innvilgede prosjekter med relevans for samisk samfunn og kultur.

Det nåværende Horisont Europa varer ut 2027, og arbeid pågår nå med å utvikle EUs neste rammeprogram for forskning og innovasjon: 10. rammeprogram for perioden 2028-2034.

Europakommisjonen la i 2025 frem et nytt langtidsbudsjett for EU (2028–2034), der det foreslås at 25 prosent skal gå til et nytt europeisk konkurranseevnefond (ECF). Som del av konkurranseevnefondet inngår et nytt forsknings- og innovasjonsprogram under navnet Horisont Europa (HEU), med eget budsjett og forordning.

Budsjettet for nye Horisont Europa er foreslått til 175 mrd. euro, med betydelig vekst fra dagens nivå. Det legges opp til tettere kobling mellom Horisont Europa og konkurranseevnefondet for sømløs finansiering fra forskning til marked. Norge skal vurdere assosiering til hele eller deler av programmene. Forslaget er nå gjenstand for forhandlinger.

Fra 2026 deltar Norge med midler i det nye europeiske partnerskapet *Resilient Cultural Heritage (RCH)*, og fra 2027 i partnerskapet *Social Transformations and Resilience (STR)*. Dette vil gi norske aktører flere muligheter innenfor porteføljens ansvarsområder. Porteføljeplanen legger vekt på samspill mellom nasjonal og europeisk finansiering, og deltakelsen i RCH og STR kan bidra til å styrke dette samspillet.

**Hvorfor saken
fremmes til dette
møtet**

Saken fremmes for å orientere porteføljestyret om utviklingen i Horisont Europa med relevans for porteføljens ansvarsområder.

Hovedpunkter

Orienteringssaken vil belyse:

- Horisont Europa og relevans for porteføljen
- Europakommisjonens forslag til nytt europeisk rammeprogram for forskning og innovasjon for perioden 2028–2034.

- Status for relevante europeiske partnerskap:
Resilient Cultural Heritage
Social Transformation and Resilience

**Forberedelse /
prosess**

Saken er forberedt av administrasjonen som orientering i møtet.

Videre saksgang

Administrasjonen tar med porteføljestyrets innspill i det videre arbeidet.

Sak PS-SAMISK 23/26

Porteføljeanalyse Samisk samfunn og kultur 2025

Sak PS-SAMISK 23/26

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for samisk samfunn og kultur	Vidar Skagestad	Elisabeth Westphal, Siv Haugan	1. <i>Porteføljeanalyse for samisk samfunn og kultur 2025</i>
Fra			
Områdedirektør			
Eva Falleth			

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak *Porteføljestyret tar porteføljeanalysen til orientering*

Kort bakgrunn	Porteføljeanalysene utarbeides årlig og godkjennes av avdelingsdirektør. Analysene legges frem for porteføljestyrene som et strategisk kunnskapsgrunnlag. Porteføljeanalysen er sentrale i Forskningsrådets porteføljestyring og er et viktig grunnlag for porteføljenes investeringsplaner og Forskningsrådets rådgivning.
----------------------	---

Hvorfor saken fremmes til dette møtet	Porteføljestyret orienteres om årets porteføljeanalyse som er ett grunnlag for investeringsplanen for 2027-2029.
--	--

Hovedpunkter	Porteføljeanalyser utarbeides for hvert av Forskningsrådets 12 porteføljestyrer. Porteføljeanalysen beskriver porteføljenes samlede innsats, herunder midler fra dette porteføljestyret, for perioden 2019 til 2025. Analysen inneholder Forskningsrådets samlede innsats på de aktuelle områdene for dette porteføljestyret, samt finansiering fra EU.
---------------------	---

Den enkelte portefølje er større og favner bredere enn hvert budsjettformål som porteføljestyrene forvalter. For Samisk samfunn og kultur vil porteføljen inkludere samtlige prosjekter, finansiert av Forskningsrådet og EU-aktiviteter, hvis forskning bidrar til innsatsen opp mot porteføljeplanens seks tematiske prioriteringer:

1. historie, kulturarv, kulturuttrykk og minnekultur
2. språk
3. levekår og befolkningsutvikling
4. oppvekst og utdanning
5. samfunnsbygging
6. klima, miljø og næringsvirksomhet

Basert på tilgjengelig informasjon og data beskriver og vurderer analysen porteføljestyrets og Forskningsrådets innsats opp mot faglige, tematiske og strukturelle prioriteringer, samt prioriterte anvendelsesområder og status i EU. Årets analyse benytter seg av data for perioden 2019 til 2025, samt tidligere analyser og gjennomganger av prosjektporteføljen.

Forskningsrådet jobber aktivt med å videreutvikle eget tallmateriale, og slik styrke underlaget for analysen. Analysen kan vurdere porteføljens sammensetning av fag,

tema, samarbeid, rekruttering osv., men det er ikke (tall)grunnlag for å gjøre vurderinger av for eksempel effekter og virkninger (impact) av forskningen det er investert i, ei heller identifisere forskningssvake områder utover Forskningsrådets egne investeringer.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Avdelingsdirektør godkjenner porteføljeanalysen, og den vil publiseres på Forskningsrådets nettsider så snart som råd.

Porteføljeanalyse 2025

Samisk samfunn og kultur

1. Om porteføljeanalysen og tallgrunnlaget

Porteføljeanalysen legges frem for porteføljestyrene som en orientering og et strategisk kunnskapsgrunnlag. Analysen skal ikke vedtas av porteføljestyret.

Analysen gjelder porteføljekområdet Samisk samfunn og kultur og bygger på data registrert til og med 2025. Den omfatter Forskningsrådets samlede portefølje av prosjekter innenfor porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur sitt ansvarsområde, inkludert både forskningsrådsfinansierte prosjekter og EU-prosjekter med norsk deltakelse som helt eller delvis er merket med *SAMISK*.

Porteføljeanalysen baserer seg på en gjennomgang og analyse av tilgjengelig data, som vurderes opp mot målene for porteføljen. Prosjektene kan være finansiert av porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur, av andre porteføljestyre i Forskningsrådet eller gjennom EUs rammeprogrammer. Finansiering fra Forskningsrådet fremgår som merket andel av årlig disponibelt budsjett, mens EU-finansiering vises merket andel av kontraktsbeløp for norske deltakere.

Viktig informasjon om 2024-tallene

Forskningsrådet gikk over fra nettobudsjettering til bruttobudsjettering 1. januar 2025. Dette medførte at utbetalinger i 2024 var betydelig lavere enn tidligere år og ikke sammenlignbare. Denne nedgangen gjenspeiler derfor ikke en tilsvarende nedgang i aktivitetsnivået i Forskningsrådets portefølje. 2024 er derfor et unntaksår i tidsserien. For 2025 er det mest naturlig å sammenligne med 2023 og bakover i tid.

2. Status og utvikling av porteføljen

2.1 Om porteføljekområdet Samisk samfunn og kultur

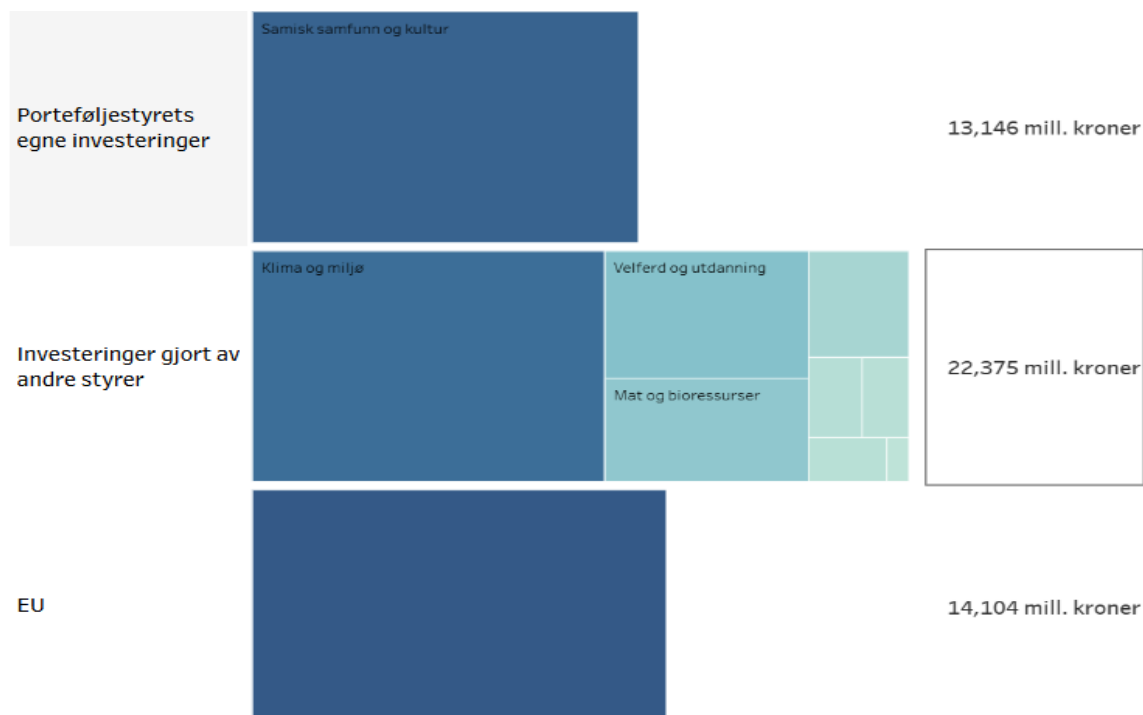
Porteføljen for Samisk samfunn og kultur har som mål å ivareta Norges særlige ansvar for å utvikle ny forskningsbasert kunnskap for at den samiske folkegruppen, som urfolk, skal kunne sikre og utvikle de samiske språkene, den samiske kulturen, sitt samfunnsliv og sine næringer. Porteføljen skal legge til rette for kunnskapsutvikling som styrker både samiske samfunn og det norske samfunnet som helhet. Den omfatter et mangfold av temaer og problemstillinger av betydning for det samiske samfunnet, og understøtter forskning på tvers av fagområder, disipliner og sektorer. Sentralt står også forskning som integrerer ulike ulike forskningsperspektiver og metodiske tradisjoner.

Faglig sett har porteføljen hovedvekt på grunnforskning innen humaniora og samfunnsvitenskap, med særlig vekt på samiske språk, historie, kultur, samfunnsforhold og rettighetsforhold. I tillegg inngår naturvitenskapelig forskning, blant annet innen helse samt klima- og miljørelaterte problemstillinger, der disse har en tydelig kobling til samfunnsmessige, historiske og kulturelle forhold i samiske områder. Samlet bidrar dette til en bred og helhetlig portefølje som speiler kompleksiteten i samiske samfunn og kunnskapsforholdene på feltet.

I 2025 ble porteføljens brede samfunnsmandat ytterligere aktualisert gjennom en større tverrgående fellesutlysning knyttet til oppfølgingen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Utlysningen synliggjør hvordan forskning på samisk samfunn og kultur også har høy relevans for flere sektorområder og samfunnsutfordringer, og illustrerer porteføljens rolle som kunnskapsleverandør i arbeidet med forsoning, tillit og likeverd.

2.2 Om porteføljen Samisk samfunn og kultur

Forskningsrådets totale satsing på samiskrelevante prosjekter 2019-2025

Figur 1: Forskningsrådets totale satsing på samiskrelevante prosjekter i 2025. Tall i mill. kroner.

Kilde: Forskningsrådet.

Figur 1, *Forskningsrådets totale satsing på samiskrelevante prosjekter*, viser porteføljestyret for Samisk samfunn og kulturs egne investeringer, andre portefølgers investeringer og EUs investeringer i samiskrelevante prosjekter i 2025. Samisk samfunn og kulturs egne investeringer utgjorde en fjerdedel av den samlede innsatsen.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Porteføljens egne investeringer	15,2	17,9	16,0	10,3	13,1	12,6	13,1
Andre portefølgers investeringer	14,8	21,1	20,1	28,3	29,8	21,3	22,4
EU	0,5	1,4	3,2	3,0	2,5	5,1	14,1
Totalt	30,5	40,4	41,6	38,6	45,3	38,9	49,6

Figur 2: Porteføljestyrets egne investeringer, investeringer gjort av andre styrer og den relevante EU-porteføljen, i perioden 2019-2025. Kilde: Forskningsrådet.

Figur 2 viser at Forskningsrådets samlede investeringer i samiskrelevante forskningsprosjekter har økt betydelig i perioden 2019–2025, fra 30,5 mill. kroner i 2019 til 49,6 mill. kroner i 2025. Det lavere nivået som fremkommer for 2024 (38,9 mill. kroner) må ses i sammenheng med overgang til nytt

regnskapsystem, og gir derfor ikke et korrekt bilde av aktivitetsnivået det året. På denne bakgrunn fremstår 2025 som et mer korrekt referanseår for videre analyser.

Figuren viser videre at porteføljestyrets egne investeringer i samisk forskning har ligget relativt stabilt gjennom hele perioden. Samtidig indikerer data, basert på Forskningsrådets merkesystem, en klar økning i investeringer fra andre porteføljer. Det er vanskelig å fastslå i hvilken grad denne utviklingen reflekterer reelle økninger i finansiering av samisk forskning, eller om den også kan tilskrives økt oppmerksomhet og bedre praksis for merking av samiskrelevante prosjekter på tvers av porteføljer.

Utviklingen i perioden peker likevel mot en bredere forankring av samisk forskning i Forskningsrådets samlede portefølje. Samisk forskning mottar i dag finansiering fra et større spekter av porteføljer enn tidligere, noe som har bidratt til økte samlede investeringer på området. Mens porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur stod for om lag halvparten av investeringene i 2019, utgjør porteføljen i 2025 i underkant av en fjerdedel av den totale satsingen. Endringen reflekterer først og fremst vekst i investeringene fra andre porteføljer i Forskningsrådet, kombinert med en markant økning i EU-finansiering, samtidig som porteføljens egen innsats har vært stabil gjennom hele perioden.

Andre porteføljers investeringer i samiskrelevante prosjekter økte fra 14,8 mill. kroner i 2019 til 22,4 mill. kroner i 2025. Denne utviklingen indikerer at samiske perspektiver i økende grad integreres i brede tematiske og sektorovergrepene forskningssatsinger. Porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur fremstår dermed i økende grad som en katalysator for mobilisering av midler utover egen budsjetttramme, snarere enn som hovedfinansør alene. Innenfor EU-finansiert forskning har samiskrelevante prosjekter med norsk deltakelse hatt en betydelig vekst. EU-finansieringen har økt fra 0,5 mill. kroner i 2019 til 14,1 mill. kroner i 2025, noe som understreker den sterke positive utviklingen på feltet.

Samiskrelevante prosjekter med norske aktører har hatt gjennomslag i flere deler av Horisont Europa, blant annet i Marie Skłodowska-Curie-tiltakene samt i klynger innen kultur og samfunn, klima og miljø, og mat, landbruk og bioøkonomi. Denne utviklingen indikerer at samiskrelevante forskningsmiljøer i økende grad lykkes i konkurransen om europeiske forskningsmidler, og bidrar samtidig til styrket internasjonal forankring av samisk forskning og økt samarbeid med urfolksmiljøer utenfor Norge.

	2021	2022	2023	2024	2025
Klima og miljø	7,8	10,7	12,5	7,5	12
Mat og bioressurser			1,5	6,5	3,1
Banebrytende forskning	4,8	6,7	6,3	2,2	1,6
Velferd og utdanning	3,9	5,7	6,1	3,2	3,9
Energi og transport	1,1	2,5	2,3	1,1	0,6
Innovasjon	2,3	2,3		0,15	0,5
Forskningssystemet	1	0,7	1,0	0,71	0,2
Demokrati og global utvikling					0,5
Totalt	20,1	28,3	29,7	21,3	22,4

Figur 3: Utviklingen i investeringer av andre porteføljestyre til samiskrelevante prosjekter. Tall i mill. kroner. Kilde: Forskningsrådet.

Figur 3 viser at andre portefølgers investeringer i samiskrelevant forskning har økt betydelig i perioden 2019–2025. Investeringene økte fra 14,8 mill. kroner i 2019 til 22,4 mill. kroner i 2025 og bidrar i økende grad til veksten i Forskningsrådets samlede innsats innen samisk forskning. Utviklingen må ses i sammenheng med økt bruk av tverrgående utlysninger og fellesutlysninger, der samiske perspektiver inngår som en del av bredere tematiske og sektorovergrepene forskningssatsinger. Den må også ses i lys av økt oppmerksomhet om samiskrelevant forskning i de andre porteføljenes utlysninger.

Fellesutlysningen i 2025, der flere porteføljer samlet bidro til en satsing på om lag 90 mill. kroner, illustrerer denne utviklingen tydelig. Av prosjektene som ble innvilget i 2025, startet to opp samme år, mens de øvrige seks har oppstart i 2026. Det er derfor kun prosjektene med oppstart i 2025 som inngår i denne oversikten.

Særlig porteføljene Klima og miljø, Mat og bioressurser, Velferd og utdanning og Banebrytende forskning bidrar med betydelige midler til samiskrelevante prosjekter. Dette gjenspeiler både samisk forsknings tydelige relevans for sentrale samfunnsutfordringer og de tverrfaglige kunnskapsbehovene knyttet til blant annet klimaendringer, bærekraftig ressursforvaltning, levekår og utdanning.

Den største innsatsen i 2025 kommer fra porteføljen Klima og miljø, som investerte om lag 12 mill. kroner i samiskrelevant forskning. Videre bidro porteføljen Velferd og utdanning med 3,9 mill. kroner, mens investeringene fra porteføljen Mat og bioressurser utgjorde 3,1 mill. kroner samme år. Porteføljen for Banebrytende forskning har også hatt et relativt høyt investeringsnivå over tid. Nedgangen som fremkommer i 2024 og 2025 må primært forklares med at det ikke ble gjennomført utlysninger under FRIPRO i 2023.

Det er samtidig ikke mulig å entydig fastslå hvor stor del av veksten i andre portefølgers bidrag som skyldes reelt økte bevilgninger, og hvor mye som kan tilskrives økt og mer systematisk bruk av Forskningsrådets merkesystem for samiskrelevante prosjekter. Samlet sett indikerer utviklingen likevel en tydelig styrking av samisk forskning på tvers av porteføljestrukturen, og en økende integrering av samiske perspektiver i Forskningsrådets brede tematiske satsinger.

Porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur sine egne investeringer 2019-2025

Fram til og med 2024 ble porteføljestyrets investeringer i Samisk samfunn og kultur finansiert gjennom årlige bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet (KD) og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD). Etter endringer i budsjettmodellen utgjorde den årlige bevilgningen ca. 10 millioner kroner fra KD og 3,5 millioner kroner fra KDD, samlet 13,5 millioner kroner.

Fra og med 2025 ble Forskningsrådet bruttobudsjettet. Bevilgningene dekker da hovedsakelig forpliktelser tilknyttet tidligere innvilgede prosjekter, mens tilsagnsrammen gir den beste beskrivelsen av midlene som er tilgjengelig for nye investeringer. I 2025 var tilsagnsrammen på 19 millioner kroner, om lag 7 millioner kroner høyere enn den samlede finansieringen i tidligere år. Økningen skyldes i hovedsak økte rammer fra KDD.

Utlsysninger i porteføljen for Samisk samfunn og kultur

I perioden 2019–2025 har porteføljen for Samisk samfunn og kultur hatt årlige utlysninger, med tildeling til mellom én og åtte prosjekter per år. Utlysningene har i hovedsak vært rettet mot søknadstypen Forskerprosjekt.

For å styrke satsingen på samisk forskning på tvers av porteføljene tok porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur initiativ til og ledet en felles utlysning av forskerprosjekter i 2025, i samarbeid med porteføljene for Velferd og utdanning, Energi og transport, Klima og miljø samt Helse. Den samlede økonomiske rammen for utlysningen var om lag 90 mill. kroner. Av dette bidro porteføljen for Samisk samfunn og kultur med 19 mill. kroner, mens de øvrige porteføljene samlet bidro med om lag 70 mill. kroner. Den tematiske innretningen var forankret i kunnskapsbehov identifisert i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Utlysningen mottok til sammen 43 søknader.

År	Temaområde	Antall søknader	Tildelte prosjekter
2025	Tverrgående tema (Oppfølging av Sannhets- og forsoningskomisjonens rapport)	43	<i>Reshaping linguistic spheres in Sápmi: language policy, linguistic atmosphere, and namescapes in the multilingual North.</i> Samisk høgskole, <i>Sámi Aphasia and Morphology Initiative – Comprehensive Aphasia Testing.</i> Universitetet i Tromsø <i>The Norwegianization of language, people and land in South Saepmie. Why reconciliation, how, and between whom?</i> Nord universitet <i>How ethnic contexts affect language acquisition, identity formation and psychosocial well-being for Sámi and Kven children and adolescence.</i> Universitetet i Tromsø. <i>Knowledge for Reconciliation: Truth and contestation in the aftermath of the Norwegian Truth and Reconciliation Commission.</i> Institutt for fredsforskning <i>Museum Objects and Reconciliation Ethics: Collaborations over post-repatriation reparations in Sápmi.</i> Universitetet i Oslo (Kulturhistorisk Museum) <i>Sustaining National Minorities in Education: Kven/Norwegian Finnish and Forest Finnish Experiences and Needs in Mainstream Schools.</i> Universitetet i Tromsø <i>Biebmolassi – Reconciling Sámi Food Systems.</i> Universitetet i Tromsø
2024	Utdanning og oppvekst	12	<i>Revitalisation Processes in Education: Bringing South Saami Forward.</i> Samisk høgskole <i>Eatnama Mánát Skuvlema Bálgáid alde: Strengthening Sámi Children's Identity and Resilience by Transforming Educational Institutions.</i> Universitetet i Tromsø
2023	Klima, miljø og næringsvirksomhet	12	<i>Indigenous representation in majority-based parties and "the green shift": Structures, strategies, and policy effects.</i> OsloMet
2022	Språk	6	<i>Indigenous language resilience: From learners to speakers.</i> Universitetet i Oslo
2021	Samisk identitet og samfunnsbygging	15	<i>Indigenous homemaking as survivance: Homemaking as cultural resilience in the face of colonization and assimilation.</i> Nord universitet

2020	Levekår og befolkningsutvikling	8	<i>Soutj Sámi Legacy Culture: The dynamics of indigenous and non-indigenous identities.</i> Nord universitet <i>Governance of Land and Natural Resources in Sápmi: a legal approach.</i> Universitetet i Tromsø
2019	Språk	22	<i>How can language technology make a difference? An investigation of the impact language technology programmes have upon Sámi literacy.</i> Universitetet i Tromsø <i>Arctic Six Road: Imagining Global Infrastructures and Community Boundaries, Discovery and the Russian North.</i> Universitetet i Tromsø <i>Truth and Reconciliation in a Democratic Welfare State: The Indigenous Sámi, the Kven/Norwegian Finns Minority and the Majority.</i> Universitetet i Tromsø

Figur 4: Utlysninger for porteføljen for Samisk samfunn og kultur i perioden 2019–2025. Oversikten viser tema for utlysningene, antall søknader og tildelte prosjekter. Kilde: Forskningsrådet.

Utlisningene i porteføljen for Samisk samfunn og kultur i perioden 2019–2025 viser betydelig variasjon i antall mottatte søknader, fra 6 til 43 per utlysning. Variasjonen kan blant annet knyttes til endringer i organisatoriske og logistiske rammer, samt til tematisk innretning og størrelsen på de utlyste midlene.

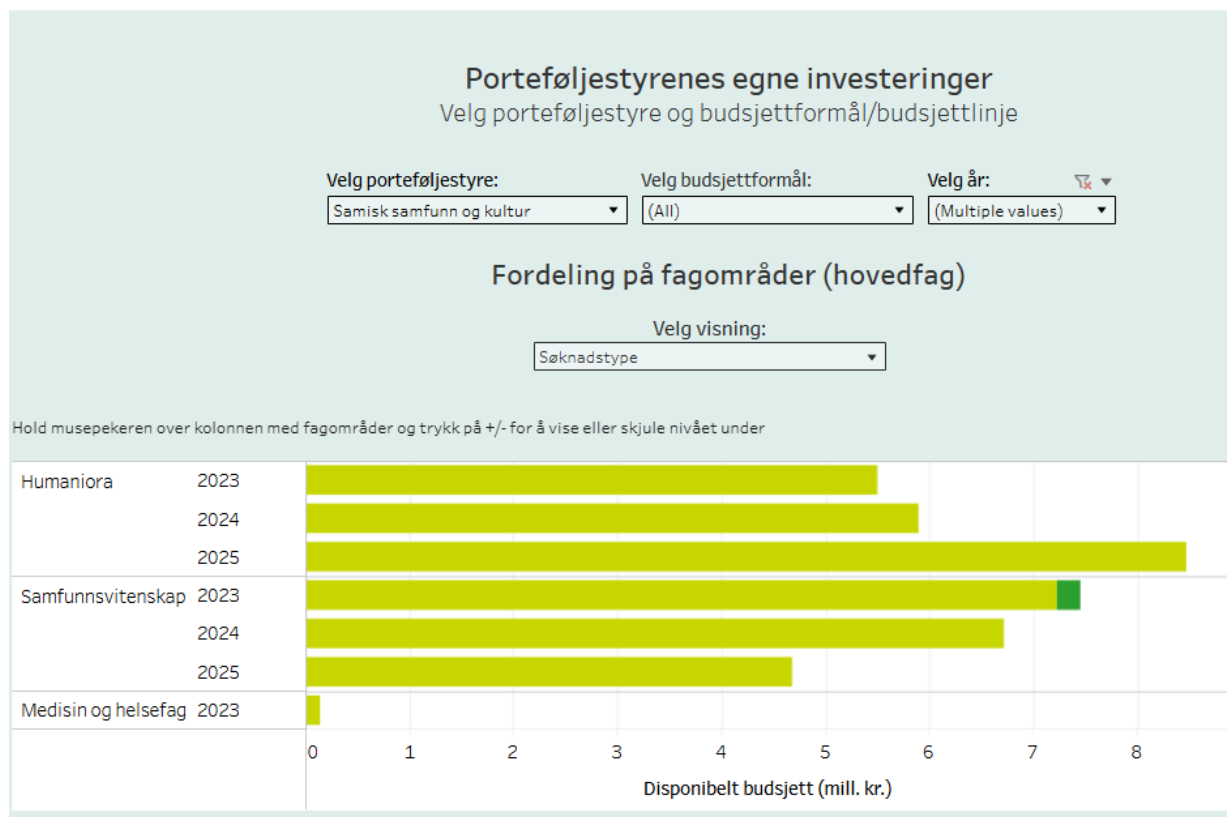
Den felles forskerprosjektutlysningen i 2025, som tok utgangspunkt i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, resulterte i et særlig høyt søknadsvolum på 43 søknader. Dette indikerer stor etterspørsel etter forskningsmidler innenfor samisk samfunn og kultur, både fra etablerte og nye forskningsmiljøer, og viser at tematikken har bred relevans på tvers av fagområder og institusjoner.

2.3 Porteføljens profil

Fag og teknologi:

Porteføljen er åpen for alle fag, og samisk forskning er et bredt og tverrfaglig forskningsfelt som omfatter en rekke disipliner. Den tematiske innretningen i porteføljepåplanen bidrar likevel til at porteføljens egne prosjektinvesteringer i hovedsak går til samfunnsvitenskap og humaniora.

I 2025 var det flest prosjekter innenfor humaniora, etterfulgt av samfunnsvitenskap.

Figur 5: Porteføljen for Samisk samfunn og kulturs innsats fordelt på fagområder i perioden 2023–2025. Kilde: Forskningsrådet.

Tema

Porteføljens egne investeringer skal dekke forskning innenfor og på tvers av seks bredt definerte temaområder i porteføljepan; 1) *Historie, kulturarv og kulturuttrykk*; 2) *Språk*; 3) *Levekår og befolkningsutvikling*; 4) *Oppvekst og utdanning*; 5) *Samisk samfunnsbygging*; og 6) *Klima, miljø og næringsvirksomhet*.

Temaområdene dekker forskningsfeltets faglige bredde og porteføljen omfatter bidrag fra ulike fag og forskningstradisjoner som er opptatt av spørsmål knyttet til forskning relevant for det samiske samfunnet. Porteføljen ønsker å fremme ambisiøse prosjekter som gjerne ser de tematiske prioriterte områdene i sammenheng.

Utløsningen i 2025 bidro til å samle flere av disse tematiske prioriteringene innenfor én felles ramme, særlig tematikk knyttet til historie, språk, utdanning, levekår, helse og samfunnsbygging. Dette illustrerer hvordan porteføljepanens prioriteringer også har høy relevans på tvers av sektorporteføljer.

Anvendelsesområder:

Figur 6 viser porteføljens utadrettede virksomhet, både gjennom allmennrettede formidlingstiltak og vitenskapelige utgivelser. Den utadrettede virksomheten bidrar til å synliggjøre prosjektene overfor beslutningstakere, som Sametinget og regionale og lokale myndigheter, samt overfor innbyggerne generelt (brukermål 1 og 2).

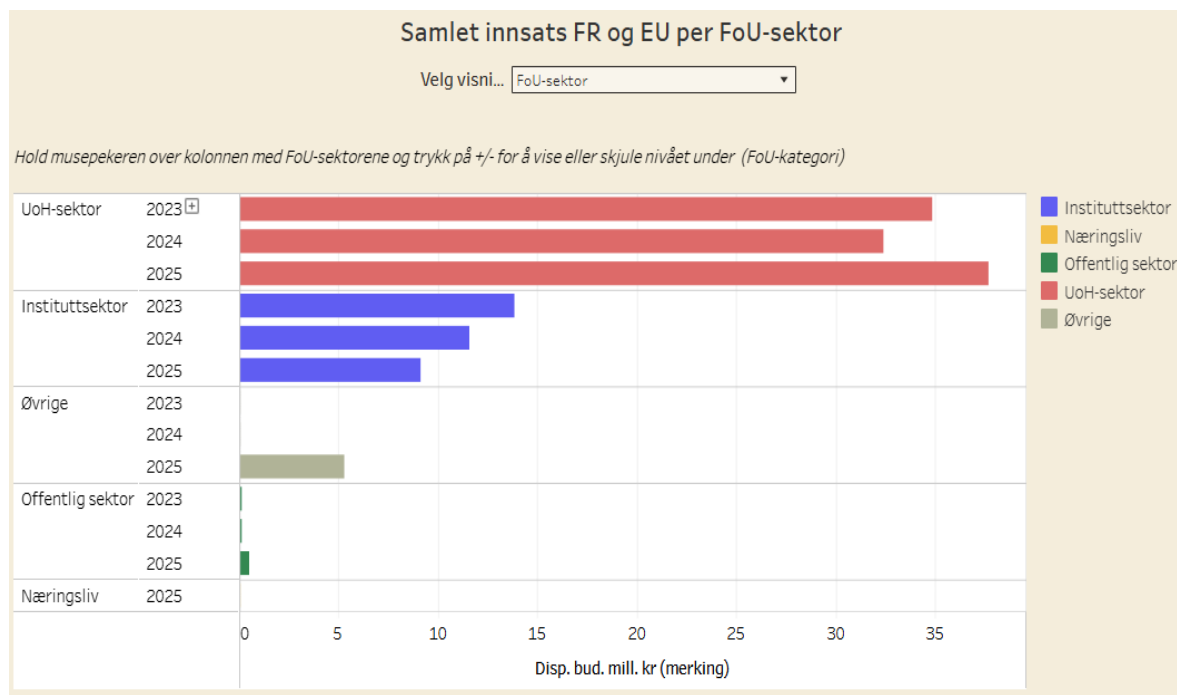
Grupperte resultatindikatorer og tilhørende resultatindikatorer (antall resultatindikatorer)						
Resultatindikator gruppe	Resultatindikator	2021	2022	2023	2024	2025
Allmennrettede formidlingstiltak	Oppslag i massemedia (aviser, radio, TV mm)	27	17	7	12	3
	Populærvitenskapelige publikasjoner (artikler/bøker, debattbøker/-artikler, høringer, ut..)	16	20	11	4	2
Brukerrettede formidlingstiltak	Rapporter, notat, artikler, foredrag på møte/konferanser retta mot målgruppene i prosje..	124	77	42	74	22
Innføring av nye/forbedrede metoder/modeller/teknologi for økt verdiskaping	Bedrifter i prosjektet som har innført nye/forbedrede arbeidsprosesser/forretningsmode..		0	0		
	Bedrifter som har innført nye/forbedrede metoder/teknologi		0	0		
	Bedrifter utenfor prosjektet som har innført nye/forbedrede metoder/modeller/teknologi		0	0		
Kommersielle resultat med bidrag fra prosjektet	Ferdigstilte nye/forbedrede produkter		0	0		
	Ferdigstilte nye/forbedrede prosesser		0	0		
	Ferdigstilte nye/forbedrede tjenester		0	0		
	Inngåtte lisensieringskontrakter (eksl. brukerlisenser for programvare)		0	0		
	Søkte patenter (samme patent søkt i flere land regnes som 1 patent)		0	0		
Ny virksomhet	Nye foretak som følge av prosjektet		0	0		
	Nye forretningsområder i eksisterende bedrifter som følge av prosjektet		0	0		
Næringsrettede FoU resultater	Ferdigstilte nye/forbedrede metoder/modeller/prototyper		0	0		
Vitenskapelige utgivelser	Bok/monografi/rapport	2	2	1	1	
	Bokrapportdel/kapittel i antologi	9	22	9	2	7
	Tidsskriftsartikkel/periodika	17	21	7	8	3

Figur 6: Oversikt over resultatindikatorer for investeringene til porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur i perioden 2021–2025. Tallene er basert på innrapportering fra prosjektene. Tallene for 2025 er ikke fullstendige fordi enkelte framdriftsrapporter mangler. Kilde: Forskningsrådet.

FoUol-verdikjede:

Porteføljen for Samisk samfunn og kultur har primært anvendt søknadstypen Forskerprosjekt i sine egne investeringer. Oversikten over Forskningsrådets totale satsing fordelt på søknadstyper, viser at den klart største andelen er Forskerprosjekt.

De fleste prosjektene som finansieres av porteføljen, er i universitets- og høyskolesektoren. Se figur 7.

Figur 7: Samlet innsats fra Forskningsrådet og EU fordelt på FoU-sektor i perioden 2023–2025. Kilde: Forskningsrådet.

3. Vurdering av måloppnåelse

Utviklingen i perioden 2019–2025 viser at porteføljen i betydelig grad bidrar til måloppnåelse av porteføljepå planen for samisk samfunn og kultur (2022-2025). Dette sees særlig gjennom økt synlighet for samisk forskning, sterkere tverrporteføljearbeid og en tydeligere internasjonal forankring. Selv om porteføljens egne økonomiske rammer har vært relativt stabile over tid, har den samlede innsatsen innen samiskrelevant forskning økt markant. Denne veksten er i hovedsak drevet av økte investeringer fra andre porteføljer i Forskningsrådet og økt EU-finansiering, noe som indikerer at porteføljen i økende grad fungerer som en strategisk katalysator for samisk forskning, snarere enn som eneste finansieringskilde.

Samfunnsmål

Porteføljepå planen for Samisk samfunn og kultur har følgende samfunnsmål som bygger opp under Forskningsrådets strategi:

1. *Det samiske folks språk, kultur og samfunnsliv er forstått, akseptert og inkludert på alle nivå i det samiske samfunnet og i storsamfunnet.*
2. *Betydningen av kulturell resiliens er forstått og akseptert av storsamfunnet som et viktig grunnlag for samisk levekår og livskvalitet.*
3. *Samiske aktører og verdier er inkludert i etableringen av ny og økt næringsvirksomhet, også hvor tradisjonskunnskap er inkludert.*
4. *Samisk tradisjonell og erfaringsbasert kunnskap er anerkjent som likeverdige kunnskapssystem med annen type kunnskap i forskningen, og er forstått, akseptert og implementert som et viktig grunnlag for forvaltning og ressursutnytting i samiske områder.*

Utviklingen i porteføljen gir samlet sett indikasjoner på positiv måloppnåelse knyttet til samfunnsmålene. Dette gjelder særlig gjennom kunnskapsutvikling som belyser samiske språk, kultur, historie og samfunnsforhold i en bred samfunnsmessig sammenheng. Den økende integreringen av samiske perspektiver i andre porteføljer og i EU-finansierte prosjekter tyder på at samisk kunnskap i større grad anerkjennes som relevant også utenfor et avgrenset urfolksperspektiv.

Analysen viser samtidig at hovedtyngden av investeringene fortsatt ligger innen humaniora og samfunnsvitenskap, i tråd med porteføljens faglige og tematiske kjerne. Samtidig indikerer vekst i samiskrelevant forskning innen klima, miljø, naturressurser samt mat- og bioressurser et økende potensial for å styrke samfunnsmålene knyttet til bærekraft, næringsutvikling og ressursforvaltning, der tradisjonell og erfaringsbasert samisk kunnskap kan spille en særlig sentral rolle.

Brukermål

I porteføljen for Samisk samfunn og kultur er forskningsinstitusjoner, museer, kultur- og språksentre samt helseinstitusjoner særlig viktige aktører. Forskere i hele karriereløpet er sentrale for måloppnåelse og utgjør hovedmålgruppen for porteføljens investeringer og rådgivende tiltak. Porteføljeplanen har følgende brukermål:

1. *Beslutningstakere, som for eksempel Sametinget, nasjonale, regionale og lokale myndigheter, samt næringsvirksomheter, baserer beslutninger som angår samiske forhold på forskningsbasert kunnskap.*
2. *Alle borgere er bevisst og har god kunnskap om samisk språk, kultur, historie og næringer.*
3. *Utdannings- og forskningsinstitusjoner har en høy andel samiske forskere og mye forskning på samiske og samiskrelaterte temaer.*
4. *Alle porteføljer i Forskningsrådet har innlemmet forskning på samiske forhold der det er relevant.*
5. *Samisk som vitenskapsspråk blir benyttet innenfor utdannings- og forskningsinstitusjoner.*
6. *Det er veletablert forskningssamarbeid mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner innenfor ulike fag og fagmiljøer i Norge, Norden og internasjonalt.*

Denne porteføljeanalysen gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere måloppnåelse knyttet til alle brukermål. Analysen kan imidlertid gi et godt grunnlag for å vurdere måloppnåelse knyttet til brukermål 1, 2, 4 og 6.

Måloppnåelse for brukermål 1 og 2

Analysen indikerer en positiv utvikling knyttet til brukermål 1 og 2. Analysen viser at prosjektene i porteføljen (se figur 6) har hatt aktiv utadrettet virksomhet, blant annet gjennom allmennrettede formidlingstiltak. Dette bidrar til å synliggjøre prosjektene overfor beslutningstakere, som Sametinget og regionale og lokale myndigheter, samt overfor innbyggerne generelt. Det har også vært et relativt høyt antall brukerrettede formidlingstiltak overfor prosjektenes målgrupper, med mellom 47 og 104 tiltak årlig.

Omfanget av allmennrettet og brukerrettet formidling indikerer at porteføljen i betydelig grad bidrar til synliggjøring av forskningsbasert kunnskap om samiske forhold. Den høye aktiviteten innen formidling rettet mot både beslutningstakere og allmennheten støtter opp under brukermålene om kunnskapsbaserte beslutninger og økt bevissthet i befolkningen.

Det må samtidig tas høyde for at resultatindikatorene for de siste årene, særlig 2025, er ufullstendige. Likevel fremstår formidlingsaktiviteten som systematisk og vedvarende over tid, noe som styrker antakelsen om at forskningsresultatene faktisk når ut til relevante målgrupper.

Måloppnåelse brukermål 4

Det er en tydelig positiv utvikling i måloppnåelse for brukermål 4. Flere av porteføljene i Forskningsrådet har innlemmet forskning på samiske forhold der det er relevant. Tall fra Forskningsrådets prosjektdatabase og merkesystem viser en økning i forskning på samiskrelaterte temaer innenfor andre porteføljer enn Samisk-porteføljen (se figur 3). Den økende andelen investeringer fra andre porteføljer representerer en tydelig styrking av måloppnåelsen knyttet til brukermål 4. Samiske perspektiver inngår

i økende grad i brede tematiske satsinger innen klima, miljø, utdanning og samfunnsutfordringer. Dette reduserer risikoen for at samiskrelevant forskning isoleres i én portefølje, og bidrar til mer helhetlig kunnskapsutvikling på tvers av sektorer.

Måloppnåelse for brukermål 6

Det er etablert forskningssamarbeid mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner på tvers av fag og fagmiljøer i Norge, Norden og internasjonalt. Porteføljens egne prosjektinvesteringer har en relativt god geografisk spredning, og porteføljen omfatter samarbeid med land utenfor Europa.

Gitt at det er et mål med forskning på alle temaene i porteføljeplanen for Samisk, er det ellers verdt å merke seg at klimarelatert samiskrelevant forskning og samiskrelevant forskning knyttet til mat og bioressurser ser ut til å være forskningsfelt i vekst.

Den markante veksten i EU-finansiering i perioden vurderes som et tydelig tegn på styrket internasjonalt samarbeid og konkurransekraft i samiskrelevante forskningsmiljøer. Deltakelse i Horisont Europa bidrar ikke bare med økte ressurser, men også til metodisk og tematisk utvikling, samt økt samarbeid med urfolksmiljøer og forskningsinstitusjoner utenfor Norge. Dette styrker måloppnåelsen knyttet til både kvalitet og internasjonal forankring i porteføljen.

Oppsummering og anbefalinger

Dette kapittelet omhandler investeringsanbefalinger for porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur sitt videre arbeid, og er basert på fremlagt statistikk og vurderinger av måloppnåelse i forrige kapittel. Porteføljepåplanen for Samisk samfunn og kultur er en viktig føring for investeringsanbefalinger.

I tillegg påvirkes prioriteringene av andre relevante nasjonale føringer for samisk forskning, herunder revidert Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, Kommunal- og distriktsdepartementets stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunn med vekt på rekruttering og kompetansebehov, samt Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og øvrige relevante strategier og meldinger.

Tilgjengelig budsjett porteføljen for Samisk samfunn og kultur i årene som kommer er uavklart. Anbefalingene i dette kapittelet tar utgangspunkt i nullvekst i porteføljens økonomiske rammer. Investeringsanbefalingene konsentreres derfor om tre strategiske prioriteringer som vurderes å kunne gi størst mulig forskningsmessig avkastning innenfor begrensede ressurser: videreutvikling av utlysningssamarbeid og rådgivning overfor andre porteføljer i Forskningsrådet, målrettet mobiliseringsarbeid overfor relevante forskningsmiljøer, samt deltakelse i internasjonale fellesutlysninger.

- *Rådgivning og utlysningssamarbeid i Forskningsrådet*

Analysen viser at Forskningsrådets samlede investeringer i samiskrelevante prosjekter er økende. For å videreføre denne positive utviklingen videreføres, anbefales det å fortsatt prioritere samarbeid med andre relevante porteføljer i Forskningsrådet, med sikte på å styrke samiske perspektiver i andre porteføljer. Bidrag til fellesutlysninger sammen med andre porteføljer vurderes som et særlig effektivt virkemiddel for flere satsinger på samiskrelevante problemstillinger.

I 2025 gjennomførte porteføljen for Samisk samfunn og kultur en felles forskerprosjektutlysning i samarbeid med porteføljene for Velferd og utdanning, Energi og transport, Klima og miljø samt Helse. Porteføljen bidro med 19 mill. kroner, mens de øvrige porteføljene samlet bidro med om lag 70 mill. kroner. Utlysningen mottok totalt 43 søknader, og erfaringene har gitt grunnlag for å gjennomføre en tilsvarende utlysning i 2026. Den tematiske innretningen for utlysningen tok utgangspunkt i kunnskapsbehov identifisert i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Rapporten har bred relevans for samfunnsliv og samfunnsutvikling, og vektlegger blant annet kulturelle dimensjoner, kunnskap om helse- og sosialpolitiske utfordringer, utdanning og opplæring samt offentlig forvaltning.

Disse tematiske prioriteringene har i stor grad sammenfall med porteføljepånen for Samisk samfunn og kultur. Fellesutlysninger vurderes som et viktig element i oppfølgingen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapporten om forskning og bidrar til å styrke samisk, norskfinsk/kvensk og skogfinsk kultur- og samfunnsutvikling.

Denne typen samarbeid gir betydelig meravkastning, både i form av høyt søknadsvolum, økt tematisk bredde og mobilisering av nye forskningsmiljøer. Det anbefales derfor å videreføre og videreutvikle fellesutlysninger, særlig der samiske perspektiver har tydelig relevans for brede og sektorovergreppe samfunnsutfordringer som klimaomstilling, velferd, utdanning og helse.

- *Mobilisering*

Analysen viser at et flertall av Forskningsrådets porteføljer investerer i samiskrelevante prosjekter, og at mange av deres utlysninger er relevante for porteføljen for Samisk samfunn og kultur. Et sentralt strategisk grep vil derfor være å videreutvikle arbeidet med mobilisering av forskningsmiljøer mot hele bredden av porteføljer og virkemidler i Forskningsrådet. Det er positivt dersom samiskrelevante forskningsmiljøer i økende grad søker finansiering også fra andre porteføljer, og ikke primært eller utelukkende fra den dedikerte samiske porteføljen. Mobiliseringsarbeidet bør i større grad rettes strategisk mot porteføljer og virkemidler der deltakelsen fra samiskrelevante miljøer i dag er lav, men der potensialet vurderes som høyt. Mobiliseringstiltak bør derfor kombineres med målrettet rådgivning som støtter prosjektutvikling, styrker søknadskvaliteten og legger til rette for hensiktsmessig partnerskapsbygging.

- *Internasjonale fellesutlysninger*

Deltakelse i internasjonale fellesutlysninger kan innebære relativt begrensede investeringer for porteføljen for Samisk samfunn og kultur, samtidig som potensialet for avkastning i form av finansiering til samiskrelevante prosjekter er betydelig. Slike utlysninger er ofte mer slagkraftige og synlige, og gir samtidig gode muligheter for å styrke internasjonalt samarbeid og faglig utvikling i prosjektene.

De siste årene har det vært en tydelig økning i samiskrelevant forskning innen Horisont Europa. I 2024 ble både New Zealand og Canada assosierte medlemmer av programmet. Begge landene har sterke forskningsmiljøer innen urfolksforskning, noe som åpner for nye muligheter for internasjonalt forskningssamarbeid med høy relevans for samiske problemstillinger.

I perioden 2026–2027 vil Horisont Europa etablere to nye partnerskap, *Cultural Heritage and Resilience* og *Social Transformations and Resilience*. Begge partnerskapene vurderes som særlig relevante for samiske forskningsmiljøer, gitt deres tematiske fokus på kultur, samfunnsendring og motstandskraft. Nordisk samarbeid er også svært relevant for feltet, og porteføljen har blant annet deltatt i en NordForsk-utlysning.

Samlet sett vurderes deltakelse i internasjonale fellesutlysninger som et særlig kostnadseffektivt virkemiddel for porteføljen. Med begrensede nasjonale midler kan slike utlysninger gi tilgang til betydelige ressurser, samtidig som de bidrar til økt internasjonal synlighet og styrket faglig kvalitet i samisk forskning. Framvoksende internasjonale satsinger innen kulturarv, sosial transformasjon og resiliens fremstår som særlig prioriterte innsatsområder i et samisk perspektiv.

Oppsummering

Rådgivning og utlysningssamarbeid i Forskningsrådet

Porteføljeanalysen viser at den samlede innsatsen innen samiskrelevant forskning i økende grad bæres av investeringer gjennom fellesutlysninger med andre porteføljer. Dette understreker betydningen av porteføljens rådgivende rolle overfor andre porteføljer i Forskningsrådet. Videreføring av målrettet faglig rådgivning og aktiv deltakelse i felles utlysningssprosesser vurderes som sentrale virkemidler for å sikre at samiske perspektiver integreres systematisk i brede tematiske satsinger. Erfaringene fra fellesutlysningen i 2025 viser at denne tilnærmingen gir høy utløsende effekt i form av økt søknadsvolum, tematisk bredde og mobilisering av nye forskningsmiljøer.

Mobilisering

Analysen indikerer at samiskrelevante forskningsmiljøer i økende grad lykkes i å hente finansiering fra flere porteføljer og virkemidler i Forskningsrådet. For å styrke denne utviklingen anbefales det å videreføre mobiliseringsarbeidet, med særskilt vekt på å støtte forskningsmiljøer i søknadsutvikling og partnerskapsbygging. Mobilisering bør samtidig innrettes strategisk, slik at den bidrar til kvalitet og bærekraft i miljøene, og tar hensyn til kapasiteten i relativt små fagmiljøer.

Fellesutlysninger

Fellesutlysninger fremstår som et særlig effektivt virkemiddel for porteføljen, både faglig og økonomisk. Utlysningen i 2025, forankret i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, viser at tydelige samfunnsoppdrag og klare tematiske rammer bidrar til høy relevans og bred deltakelse. Det anbefales fortsatt å prioritere slike utlysninger, særlig der porteføljeplanens prioriteringer sammenfaller med brede samfunnsutfordringer som klima, helse, utdanning og samfunnsutvikling.

Deltakelse i internasjonale fellesutlysninger

Veksten i EU-finansiering til samiskrelevante prosjekter indikerer økt internasjonal gjennomslagskraft og styrket samarbeid på tvers av land og urfolksmiljøer. Deltakelse i internasjonale fellesutlysninger vurderes som et kostnadseffektivt virkemiddel med potensielt høy avkastning, både i form av finansiering og faglig utvikling. Nye partnerskap i Horisont Europa innen kulturarv og sosial transformasjon fremstår som særlig relevante satsingsområder for samiske forskningsmiljøer.

Samlet vurdering

Samlet sett viser porteføljeanalysen at porteføljen for Samisk samfunn og kultur bidrar til god måloppnåelse innenfor begrensede økonomiske rammer. Porteføljens rolle som strategisk katalysator for samisk forskning er blitt tydeligere i perioden, gjennom økt tverrporteføljearbeid, mobilisering og internasjonalisering. De foreslåtte prioriteringene gir et godt grunnlag for videre utvikling av porteføljen og for arbeidet med ny porteføljeplan i 2026, med mål om å sikre langsiktig, relevant og samfunnsforankret kunnskapsutvikling om samiske språk, kultur og samfunnsliv.

Sak PS-SAMISK 24/26

Sak PS-SAMISK 24/26

Revidert porteføljeplan for Samisk samfunn og kultur

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur	Gunnlaug Daugstad/Vidar Skagestad	Elisabeth Westphal	1. <u>Utkast til revidert porteføljeplan for Samisk samfunn og kultur</u>
Fra			
Områdedirektør			
Eva Falleth			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak	Porteføljestyret slutter seg til revidert porteføljeplan for Samisk samfunn og kultur. Porteføljestyret ber administrasjonen ferdigstille planen i tråd med styrets merknader i møtet og oversende den til Forskningsrådets styre for godkjenning.
---------------------------	---

Kort bakgrunn	Porteføljestyret for samisk samfunn og kultur ble oppnevnt med virkning fra januar 2026. Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for porteføljestyrets arbeid og gir retning for prioriteringer, tiltak og videre utvikling av porteføljen. Porteføljestyret har ansvar for å utvikle og vedta en porteføljeplan som beskriver mål, prioriteringer, tiltak og forventede virkninger innenfor porteføljeområdet. Gjeldende porteføljeplan for Samisk samfunn og kultur ble vedtatt høsten 2022 (vedlegg 1). Revisjonen er gjennomført i 2026 som følge av ny porteføljestyreperiode og behov for å tilpasse planen til oppdaterte rammer og mal for Forskningsrådets porteføljeplaner, samt bedre forankring i Forskningsrådets strategi, langtidspan for forskning og høyere utdanning (LTP), Regjeringens mål for Forskningsrådet (MRS) og andre relevante dokumenter. Det har vært gjennomført konsultasjon med Sametinget 31. august 2026, og endringer er innarbeidet i det foreliggende planutkastet (markert med gult), (se vedlegg 1). Den reviderte porteføljeplanen vil gjelde fra 2027 og er utviklet parallelt med investeringsplanen for perioden 2027–2029, og vil gjelde fra 1. november 2026.
----------------------	--

Hvorfor saken fremmes til dette møtet	Saken fremmes for endelig behandling og godkjenning av revidert porteføljeplan.
--	---

Hovedpunkter	Porteføljestyret skal utarbeide en porteføljeplan som beskriver mål, prioriteringer, tiltak og forventede virkninger innenfor porteføljeområdet. Den reviderte planen er utarbeidet i tråd med oppdatert mal for porteføljeplaner. Planen har et forenklet og mer konsistent målbilde, med tydeligere indikatorer for vurdering av måloppnåelse. Revisjonen skal bidra til å gjøre planen mer strategisk og operativ, samtidig som den gir et tydeligere grunnlag for oppfølging av porteføljens utvikling og resultater. Planen er strukturert rundt følgende hovedelementer:
---------------------	---

- Utfordringer og muligheter
- Om porteføljen
- Mål for porteføljen
- Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak

Følgende tre mål er foreslått for porteføljen:

1. Porteføljen skal bidra til fornyelse og høy kvalitet i samisk forskning
2. Porteføljens forskning skal ha høy relevans for samiske samfunn, institusjoner og samiske og norske beslutningstakere
3. Kunnskap, funn og resultater fra porteføljen skal deles og tas i bruk

Porteføljen har følgende fem prioriteringer:

- Porteføljestyret vil prioritere forskning av høy kvalitet og relevans som styrker samiske språk, kulturarv og kunnskapsgrunnlag.
- Porteføljestyret vil prioritere forskning som styrker samiske samfunns levekår, helse og sosial bærekraft
- Porteføljestyret vil prioritere forskning om demokrati, tillit og sikkerhet i et samisk perspektiv
- Porteføljestyret vil prioritere forskning og innovasjon om miljø- og ressursforvaltning og næringsutvikling i samiske områder
- Porteføljestyret vil prioritere at kunnskap, funn og resultater fra porteføljen deles og tas i bruk

Prioriteringene skal bidra til at porteføljen understøtter både forskningspolitiske mål og kunnskapsbehov i samiske samfunn, samt fremmer anvendelse av forskningsbasert kunnskap.

Porteføljestyret har behandlet utkast til planen i tidligere møter og gitt både muntlige og skriftlige innspill. Innspill fra porteføljestyret er innarbeidet i det foreliggende utkastet.

Den 21. august ble det arrangert et åpent digitalt innspillmøte for porteføljepplanen med 14 påmeldte. Samme dag ble departementene orientert om planen. Innspillene fra sektoren støttet i hovedsak planens innretning og prioriteringer. Det ble blant annet pekt på betydningen av samarbeid mellom ulike kunnskapsmiljøer. Dette vurderes som et relevant perspektiv for den videre operasjonaliseringen av porteføljepplanen og vil kunne følges opp i investeringsplanen.

Den 31. august var det gjennomført konsultasjon med Sametinget. Det var enighet om porteføljepplanens overordnede innretninger og prioriteringer. Konsultasjonen resulterte samtidig i noen forslag til justeringer, presiseringer og tillegg til teksten. Disse innspillene innarbeidet i det foreliggende utkastet til porteføljepplanen. Endringene som følge av konsultasjonen er markert med uthevet farge i porteføljepplanen.

**Forberedelse /
prosess**

Porteføljeplanen er utarbeidet i en prosess mellom administrasjonen og porteføljestyret. Det har vært dialog med departementene, arrangert åpent digitalt innspillmøte og konsultasjon med Sametinget.

Videre saksgang

Etter porteføljestyrets vedtak vil administrasjonen ferdigstille planen i tråd med styrets merknader.

Planen vil deretter bli lagt fram for endelig behandling og vedtak i Forskningsrådets styre 22. oktober 2026, og vil etter det publiseres på Forskningsrådets nettside. Planen vil gjelde fra 1. november.

Porteføljeplan

Gjelder fra 2026

Samisk samfunn og kultur

Innhold

1	Utfordringsbilde	2
2.1	Porteføljens avgrensning.....	3
2.2	Finansiering	4
2.3	Utvikling av porteføljen	4
3.	Mål for porteføljen	5
4.	Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak	5

Om porteføljestyling

Gjennom porteføljestyling skal Forskningsrådet utvikle sin totale prosjektportefølje strategisk og helhetlig for samlet sett å oppnå [målene som regjeringen har satt for Forskningsrådet](#), etterleve [vedtektene](#) og bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#). Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp disse overordnede føringene og realisere Forskningsrådets [strategi](#) innenfor sine respektive porteføljeområder.

Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer. Planen gjelder inntil det er behov for oppdatering.

Porteføljeplanen iverksettes gjennom en investeringsplan som oppdateres årlig med utgangspunkt i en porteføljeanalyse basert på tilgjengelig statistikk om porteføljen og øvrig nasjonal og internasjonal FoU-innsats. Investeringsplanen viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine tilgjengelige midler til ulike utlysninger og andre tiltak. Porteføljeanalysen ligger også til grunn for porteføljerapporten, som er porteføljestyrets årlige rapport til Forskningsrådets styre om egen aktivitet og porteføljens måloppnåelse. Analysen er også et viktig grunnlag for porteføljestyrets innspill til Forskningsrådets budsjettforslag og for Forskningsrådets årsrapport.

1 Utfordringsbilde

[Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#) beskriver sentrale samfunnsutfordringer og angir tre overordnede mål og seks tematiske prioriteringer som alle er relevante for samisk forskning. Målene om miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, samt høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning, er særlig aktuelle for samiske samfunn og institusjoner. LTP omtaler urfolksperspektivet hovedsakelig innenfor temaet utenforskap, integrering og samhörighet. Porteføljeplanen legger til grunn at samisk forskning og urfolksperspektiver må være bredere enn i LTP.

[Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport](#) viser hvordan fornorskingspolitikken har skapt langvarige forskjeller, diskriminering og marginalisering av samer og nasjonale minoriteter. Dette kommer til uttrykk på ulike måter i et språklig, kulturelt og geografisk og mangfoldig Sápmi. Dette understreker behovet for tverrfaglig forskning om strukturelle barrierer, og som bidrar til økt kunnskap om samiske samfunn. Slik forskning er avgjørende for å styrke kunnskapsgrunnlaget for

sosial, kulturell og språklig bærekraft i hele landet, og danner et viktig grunnlag for porteføljens overordnede prioriteringer.

Den sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa og økende internasjonale interessen for Arktis påvirker samfunnsutviklingen også i Sápmi. Nordområdenes strategiske betydning forsterker behovet for mer kunnskap om samfunns- og næringsliv, styringssystemer og forvaltningsmodeller i Nordområdene. Innsikt i urfolksperspektiver, erfaringsbasert urfolkskunnskap og samspillet mellom det samiske og storsamfunnet er sentralt.

Porteføljen følger også opp Forskningsrådets strategi ved å bidra til et velfungerende forsknings- og innovasjonssystem. Dette innebærer å styrke og videreutvikle forskningsmiljøer, stimulere til nasjonalt og internasjonalt samarbeid og fremme formidling og bruk av forskningsresultater. På denne måten legger porteføljen til rette for kunnskap som er relevant for beslutningsunderlag for samfunns- og næringsutvikling og langsiktig forvaltning i Sápmi og Norge som helhet.

2. Om porteføljen

2.1 Porteføljens avgrensning

Forskningsrådets portefølje av aktive prosjekter omfatter prosjekter som Forskningsrådet finansierer, som har midler fra EUs rammeprogram for forskning og innovasjon eller finansieringskilder. Forskningsrådet har ansvar for å mobilisere søkere til. Forskningsrådet kategoriserer alle innvilgede prosjekter langs ulike dimensjoner, og denne kategoriseringen danner grunnlaget for inndelingen i tolv porteføljer. Porteføljene er ikke gjensidig utelukkende, men kan overlappe i varierende grad, slik at et prosjekt kan inngå i flere porteføljer. Porteføljen for Samisk samfunn og kultur omfatter alle forskningsråds- og EU-finansierte prosjekter slik de er beskrevet nedenfor.

Porteføljen er tematisk bred og omfatter forskning *på* samiske forhold, *for* samiske formål og forskning som skjer *ved samiske institusjoner*. Tematisk har porteføljen dekket følgende hovedtemaer (i henhold til forrige porteføljeplan): 1) Historie, kulturarv, kulturuttrykk og minnekultur, 2) Språk, 3) Levekår og befolkningsutvikling, 4) Oppvekst og utdanning, 5) Samfunnsbygging og 6) Klima, miljø og næringsvirksomhet.

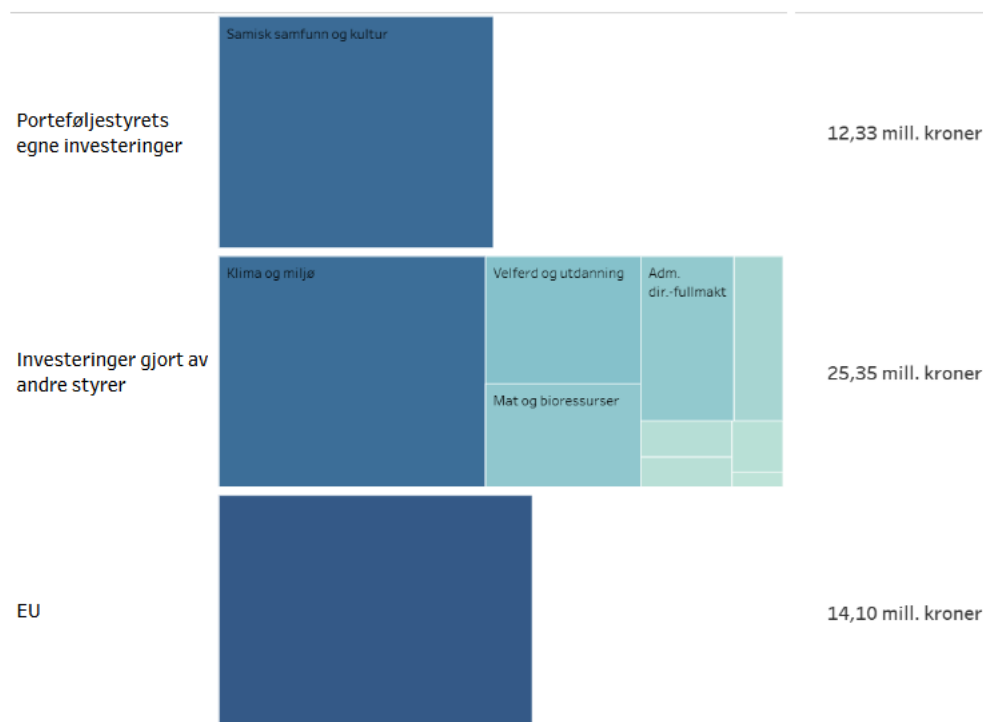
Samisk forskning omfatter forskning som gjennomføres i ulike typer samarbeid mellom samiske forskningsmiljøer, andre forskningsmiljøer med samisk kompetanse og samiske samfunn. Forskningen bidrar også til kunnskapsutvikling og forskningskapasitet på samiske områder.

Porteføljen har ingen avgrensning når det gjelder fag, metoder eller teknologier. Selv om porteføljen er *åpen for alle fag*, har den tyngde i humaniora og samfunnsvitenskap. Samtidig har porteføljen blitt mer tverrfaglig med helsefag og naturvitenskapelige fag sammen med samfunnsfag og humaniora.

Porteføljen inkluderer utfordringsdrevet og grunnleggende forskning. Forskningen har relevans for en rekke sektorer, særlig kultur-, språk- og kunnskapsinstitusjoner (museer, språksentre, arkiver, UH-sektoren), helse- og omsorgssektoren, utdannings- og opplæringssektoren, samt forvaltning og politikkutvikling på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Videre er porteføljen relevant for nærings- og samfunnsutvikling, herunder reindrift, andre naturbaserte næringer og areal- og natur- og ressursforvaltning.

2.2 Finansiering

Porteføljen for Samisk samfunn og kultur var i 2025 på totalt på nesten 52 millioner kroner, som vist i figuren under. Av dette utgjorde den målrettede innsatsen fra porteføljestyret 24 % og finansieringen fra øvrige porteføljestyre 49 %. Derav var de største bidragene fra porteføljene for Klima og miljø, Velferd og utdanning og Mat og bioressurser. Finansieringen fra EUs rammeprogram er 27 %.

Figur 1. Finansieringskilder til prosjektene i porteføljen, 2025. Kilde Forskningsrådet.

I 2025 var det Kommunal- og distriktsdepartementet og Kunnskapsdepartementet som finansierte den målrettede forskningen i porteføljen for samisk samfunn og kultur. I 2026 finansiert disse to departementene til sammen 13,5 mill. kroner. Det har i tillegg vært en positiv utvikling med samfinansiering fra porteføljestyrene Klima og miljø, Velferd og utdanning, Helse og Energi og transport.

2.3 Utvikling av porteføljen

Porteføljestyret har et rådgivningsansvar overfor Forskningsrådets styre. Dette utøves ved å gi råd om sitt porteføljekområde i strategiske saker som budsjettinnspill, strategier, relevante høringer etc. som er av betydning for utvikling og status i porteføljen.

Porteføljestyret vil se egne investeringer i lys av de samlede investeringene i porteføljen og vil basere sine valg på den årlige porteføljeanalysen.

Porteføljestyret vil:

- Styrke grunnleggende fagområder, bygge langsiktig kapasitet i forskningsmiljøene som arbeider med samiske temaer, og dekke kunnskapsbehov som ikke fanges opp i andre porteføljer.

- Samarbeide med andre porteføljestyrer og der dette er hensiktsmessig. Samordning og fellesutlysninger er gode virkemidler for å sikre samiske perspektiver i hele Forskningsrådets portefølje.
- Fremme deltakelse i relevante internasjonale satsinger, som for eksempel Horisont Europa og NordForsk.

3. Mål for porteføljen

Porteføljestyret skal stimulere til grunnleggende og anvendt forskning av høy kvalitet. Målet er å styrke kunnskapsgrunnlaget for samiske språk, kultur, samfunnsliv og næringer, og bidra til bærekraftig samfunnsutvikling og kunnskapsbasert politikk og forvaltning.

Følgende tre mål er satt for porteføljen:

Mål 1: Porteføljen skal bidra til fornyelse og høy kvalitet i samisk forskning.

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet publiseringer, herunder publisering på samiske språk, bibliometriske data, siteringer, rekruttering og kompetansebygging til samisk forskning, og norske fagmiljøers attraktivitet som samarbeidspartnere og deres gjennomslag i internasjonale utlysninger.

Mål 2 Porteføljens forskning skal ha høy relevans for samiske samfunn, institusjoner og samiske og norske beslutningstakere.

Måloppnåelse vil bli vurdert blant annet på grunnlag av porteføljens tematiske innretning, tverrfaglig samarbeid, prosjektporteføljens relevans for politiske beslutningstakere, forvaltningen, utdanningssektoren, næringsliv og andre relevante sektorer, samt forskningens omtale/anvendelse i politiske og offentlige prosesser.

Mål 3: Kunnskap, funn og resultater fra porteføljen skal deles og tas i bruk.

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet utviklingen i bruker- og allmennrettet publisering og formidling, og samarbeid mellom forskere og samfunnsaktører.

4. Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak

Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak bygger på Langtidsplanen og Forskningsrådets overordnede strategi. I tillegg har Forskningsrådet en rekke policydokumenter og handlingsplaner som utfyller den overordnede strategi, knyttet til blant annet etikk og samfunnsansvar, åpen forskning, kjønnsbalanse og mangfold, rekruttering og internasjonalt samarbeid (se Forskningsrådets [nettsider for forskningspolitikk og strategier](#)). Mange av disse dokumentene inneholder prioriteringer og tiltak som gjelder hele Forskningsrådets portefølje, og de vil dermed komme i tillegg til porteføljestyrets egne prioriteringer og tiltak listet under.

De årlige tildelingsbrevene fra departementene kan introdusere nye tiltak i tillegg til dem som er beskrevet i planen.

Porteføljestyrets fem tematiske prioriteringer bygger på og opp under hverandre og må sees i sammenheng. Prioriteringene er nummerert og ikke rangert. Prioritering 1 og 5 er overordnede prioriteringer for hele porteføljen, mens prioritering 2,3 og 4 gir tematisk retning for porteføljen.

Prioritering 1: Porteføljestyret vil prioritere forskning av høy kvalitet og relevans som styrker samiske språk, kulturarv og kunnskapsgrunnlag.

(Prioriteringen bidrar særlig til mål 1 og 2)

Samiske språk, kulturuttrykk og kunnskapssystemer er grunnleggende for samfunns- og identitetsutviklingen i lokalsamfunn, og for den kulturelle bærekraften i Norge som helhet. Det er behov for økt kapasitet, kvalitet og langsiktighet i forskningen på språk, kulturarv, minnekultur, historiske prosesser og urfolks-kunnskap. For å sikre høy kvalitet, relevans, økt kapasitet og samfunnsmessig gjennomslag i samisk forskning, vil porteføljestyret benytte tverrgående strategiske virkemidler på tvers av tematiske prioriteringer.

Tiltak:

- styrke kvalitet, kapasitet og rekruttering, særlig der fagmiljøene er små eller sårbare
- styrke bruken av samiske språk som vitenskapsspråk
- fremme metodisk utvikling som ivaretar urfolksperspektiver
- fremme internasjonalt forskningssamarbeid og mobilitet, herunder deltakelse i Horisont Europa og samarbeid med miljøer med sterke urfolksfaglige tradisjoner
- samarbeide med andre porteføljer om felles satsinger innenfor prioriteringene i planen

Prioritering 2: Porteføljestyret vil prioritere forskning som styrker samiske samfunns levekår, helse og sosial bærekraft

(Prioriteringen bidrar særlig til mål 1 og 2)

Det er behov for forskning om levekår, utdanning, oppvekst, befolkningsutvikling, helse og velferd. Dette er områder som ofte påvirkes av historiske forhold, marginalisering, språkbarrierer og geografiske forskjeller. Porteføljestyret vil fremme forskning som kan styrke grunnlaget for politikk-, tjeneste- og samfunnsutvikling.

Tiltak:

- styrke forskning om marginalisering, ekskludering og ulikhet
- styrke forskning om utdanning og oppvekst
- styrke forskning om levekår, helse og velferd
- fremme involvering av samiske samfunnsaktører som brukere, samarbeidspartnere og kunnskapsbærere i forskning
- styrke forskning om betydningen av språk- og kulturtilpasning for kvalitet, tilgjengelighet og likeverd i offentlige tjenester

Prioritering 3: Porteføljestyret vil prioritere forskning om demokrati, tillit og sikkerhet i et samisk perspektiv

(Prioriteringen bidrar særlig til mål 1 og 2)

Det er behov for forskning som styrker demokrati, tillit og samfunnssikkerhet. Dette innebærer kunnskap om hvordan urfolks rettigheter, institusjoner og kunnskapssystemer bidrar til bærekraftig samfunnsutvikling og robuste lokalsamfunn.

Tiltak:

- styrke forskning om samiske styringsstrukturer, og forholdet mellom disse og andre styringsstrukturer
- styrke forskning om beredskap og urfolksperspektiver i nordområdene

Prioritering 4: Porteføljestyret vil prioritere forskning og innovasjon om miljø- og ressursforvaltning og næringsutvikling i samiske områder

(Prioriteringen bidrar særlig til mål 1 og 2)

Klimaendringer og økende press på areal-, natur og ressursforvaltning, påvirker næringsutvikling og livsformer. Raske samfunnsendringer gjør det nødvendig å styrke kunnskapsgrunnlaget disse forholdene, herunder reindrift og tradisjonskunnskap.

Tiltak:

- styrke forskning og innovasjon for bærekraftig næringsutvikling
- styrke forskning som innlemmer urfolkskunnskap i klimarelaterte problemstillinger
- styrke forskning om bærekraftig areal-, natur og ressursforvaltning

Prioritering 5: Porteføljestyret vil prioritere at kunnskap, funn og resultater fra porteføljen deles og tas i bruk

(Prioriteringen bidrar særlig til mål 3)

Porteføljestyret vil styrke formidling, tilgjengelighet og bruk av kunnskap.

Tiltak:

- styrke samarbeid og kunnskapsdeling mellom forsknings- og innovasjonsaktører, nærings- og samfunnsaktører, offentlig forvaltning og allmenheten
- legge til rette for at doktorgradsprosjekter kan utvikles i samarbeid mellom forskningsmiljøer, næringsliv og offentlig sektor

Sak PS-SAMISK 25/26

Investeringsplan 2027-2029

Sak PS-SAMISK 25/26
U.off \$ 14

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur	Gunnlaug Daugstad/Vidar Skagestad	Elisabeth Westphal	1. <i>Investeringsplan 2027-2029</i>
Fra			
Administrerende direktør			
Eva Falleth			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret slutter seg til investeringsplanen for Samisk samfunn og kultur for 2027-2029.

Kort bakgrunn

Investeringsplanen er et sentralt styringsdokument for å realisere målene i porteføljeplanen, og bygger på porteføljeanalysen, porteføljeplanen og tildelingsbrevene.

Investeringsplanen utarbeides på bakgrunn av porteføljeplan og investeringsplan for Samisk samfunn og kultur for 2026-2028, og definerer utlysningenes tematiske prioriteringer og strukturelle føringer. Omtalen av utlysninger i planen vil være tett knyttet til utlysningsteksten som publiseres på nett.

Investeringsplanen 2027-2029 inkluderer kun midler som porteføljestyret har rådighet over. Eventuelle samfinansieringer med andre porteføljestyre kommer i tillegg.

Investeringsplanen revideres årlig.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Saken fremmes for at porteføljestyret skal vedta revidert investeringsplan for perioden 2027–2029, med særlig vekt på utlysningen i 2027. Investeringsplanen redegjør for hvilke tiltak og utlysninger som skal gjennomføres med midler fra porteføljestyret.

I dette møtet bes porteføljestyret vedta Investeringsplanen til Samisk samfunn og kultur for 2027-2029, med et særlig vekt på utlysningen for 2027.

Hovedpunkter

Porteføljen for Samisk samfunn og kultur har som mål å styrke kunnskapsgrunnlaget for samiske språk, kultur, samfunnsliv og næringer, og bidra til bærekraftig samfunnsutvikling og kunnskapsbasert politikk og forvaltning.

Porteføljen dekker seks brede temaområder: 1) Historie, kulturarv, kulturuttrykk og minnekultur, 2) Språk, 3) Levekår og befolkningsutvikling, 4) Oppvekst og utdanning, 5) Samfunnsbygging og 6) Klima, miljø og næringsvirksomhet. Temaområdene er gjerne overlappende, samt faglig og sektorielt tverrgående. Porteføljen ønsker å fremme ambisiøse prosjekter som gjerne ser de tematisk prioriterte områdene i sammenheng.

Finansiering fra departementene: Porteføljestyret forvalter i 2027 midler fra Kunnskapsdepartementet (KD) og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD). Midlene skal både dekke forpliktelser til allerede finansierte prosjekter og nye investeringer/utlysninger. Forslag til rammer for utlysninger 2027, er basert på en forventning om at tilsagnsrammen er på samme nivå som tidligere (nullvekst).

Om søknadstypen: På bakgrunn av tidligere diskusjoner i porteføljestyret foreslår administrasjonen at man benytter seg av finansieringsordningen Kompetanse- og samarbeidsprosjekt (KSP) benyttes i 2027.

Formålet med kompetanse- og samarbeidsprosjekter er å utvikle ny kunnskap og bygge forskningskompetanse som samfunnet trenger for å møte sentrale samfunnsutfordringer. Søknadstypen skal stimulere til forpliktende samarbeid mellom forskningsmiljøer og aktører utenfor forskningssektoren, slik at forskningen i større grad tar utgangspunkt i reelle kunnskapsbehov og bidrar til relevant kunnskapsutvikling.

Kompetanse- og samarbeidsprosjekter stiller krav om samarbeid med aktører fra offentlig sektor, næringsliv eller andre samfunnsaktører, som deltar aktivt i prosjektet gjennom utvikling av problemstillinger, gjennomføring og formidling av resultater. Dette innebærer at prosjektene i større grad enn tradisjonelle forskerprosjekter er forankret i praksisfelt og brukermiljøer, og bidrar til å styrke koblingen mellom forskning og samfunn.

Valg av Kompetanse- og samarbeidsprosjekter vurderes som særlig hensiktsmessig for denne porteføljen, da mange relevante kunnskapsmiljøer – som museer, arkivinstitusjoner, organisasjoner, næringsliv og andre kultur- og samfunnsaktører – ikke nødvendigvis er definert som forskningsorganisasjoner, men besitter sentral erfarings- og kunnskapskompetanse. Kompetanse- og samarbeidsprosjekter åpner for at slike aktører kan inngå som likeverdige samarbeidspartnere i prosjektene, og dermed bidra til økt relevans, kvalitet og anvendbarhet i forskningen.

Videre legger kompetanse- og samarbeidsprosjekter til rette for tverrfaglighet og sektorovergripende samarbeid, som er avgjørende for å belyse komplekse problemstillinger knyttet til samisk samfunn og kultur. Søknadstypen gir også gode rammer for kompetansebygging i forskningsmiljøene, blant annet gjennom integrering av rekrutteringsstillinger og langsiktig kunnskapsutvikling.

Kompetanse- og samarbeidsprosjekter vil gi en større fleksibilitet i partnersammensetning og sterkere insentiver til samarbeid med relevante samfunnsaktører, noe som vurderes som særlig viktig for å nå porteføljens mål.

Utlysningsplan 2027

Investeringsplanen for Samisk samfunn og kultur 2027–2029 redegjør for planlagte tiltak og utlysninger som skal bidra til å nå målene i porteføljeplanen.

Administrasjonen foreslår følgende utlysning i 2027, med en fordeling av midler i tråd med gjeldende investerings- og porteføljeplaner:

Tematiske fellesutlysninger – kompetanse- og samarbeidsprosjekt

Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport

Utlysningen viderefører fellesutlysninger gjennomført i 2025 og 2026, som mottok henholdsvis 43 og 35 søknader. I 2025 ble om lag halvparten av søknadene vurdert som støtteverdige, mens resultatene for 2026 ennå ikke foreligger.

Den tematiske rammen for utlysningen tar utgangspunkt i kunnskapsbehovene som er identifisert i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. I tråd med rapporten vil utlysningen særlig vektlegge temaer som kulturelle forhold, deltakelse og inkludering, diskriminering, velferds- og sosialpolitiske utfordringer, levekår og helse,

oppvekstsvilkår, areal- og energispørsmål, klima- og miljøutfordringer, utdanning og opplæring samt offentlig forvaltning.

Tematikken omfatter både samiske forhold, forhold knyttet til nasjonale minoriteter, og relasjonen mellom minoritets- og majoritetssamfunn. Utlysningen har bred relevans for kultur- og samfunnsutviklingen for samiske og nasjonale minoriteter, og vil være et viktig bidrag til å forebygge diskriminering og fremme et mangfoldig samfunn.

Utlysningen inngår som en sentral del av Forskningsrådets oppfølging av kommisjonens rapport, og temaene har gjennomgående høy relevans for porteføljepå planen for Samisk samfunn og kultur. Det vil bli lagt vekt på tverrfaglighet, forskningssamarbeid, rekrutteringsstillinger og partnersamarbeid utenom academia, noe som konkretiseres nærmere i selve utlysningsteksten.

Porteføljens bidrag er på om lag 13,5 mill. kroner fra KD og KDD.

Søknadsbehandlingen koordineres av porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur, med deltakelse fra flere andre porteføljer.

Søknadstype: Kompetanse- og samarbeidsprosjekt

Beløp: 13,5 mill. kroner fra Samisk samfunn og kultur

Per nå deltar porteføljene for Velferd og utdanning, Klima og miljø, samt Energi og transport. Endelig fordeling av midler mellom porteføljene blir tentativt i slutten av november 2027.

Planleggingsrammer

Styret i Forskningsrådet har vedtatt en tentativ fordeling av tilsagnsrammen, utover nullvekst, til porteføljestyret for samisk samfunn og kultur på 25 mill. kroner i 2027. Beløpet skal styrke satsingen på Kunnskapsbehov identifisert i sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, i tråd med Forskningsrådets budsjettforslag for 2027. Eventuelle føringer lagt frem i statsbudsjettet eller påfølgende tildelingsbrev, eller andre justeringer, vil overstyre forslaget for fordeling av tilsagnsramme, derfor er dette en tentativ fordeling av planleggingsramme.

Satsinger og utlysninger 2028-2029

Administrasjonen foreslår at utlysningstemaet for 2028 er «Robuste nordområder: Samiske perspektiver på samfunnssikkerhet, beredskap og bærekraft». Temaet kan gi rom for forskning som belyser aktualiserte utfordringer og muligheter knyttet til samfunnssikkerhet, beredskap og bærekraftig samfunnsutvikling i nordområdene, herunder betydningen av samiske perspektiver og kunnskapssystemer.

For 2029 foreslår administrasjonen, i tråd med gjeldende investeringsplan og tidligere diskusjoner i porteføljestyret, en åpen utlysning innenfor porteføljepå planenens tematiske områder, med en særskilt tematisk prioritering av «Historie, kulturarv, kulturuttrykk og minnekultur».

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken. I utviklingen av saken er det også konferert med administrasjonene for relevante porteføljer.

Videre saksgang

Forskningsrådets styre vedtar investeringsplanene samlet i oktober. Utlysninger for 2027 publiseres så snart som råd.

Investeringsplan 2027-2029

Samisk samfunn og kultur

1 Innledning

Porteføljestyret for samisk samfunn og kultur har fått ansvaret for å ivareta og utvikle Forskningsrådets samlede portefølje innenfor SAMISK. Porteføljen skal bidra til Norges særlige ansvar for å utvikle ny forskningsbasert kunnskap for at den samiske folkegruppen, som urfolk, skal kunne sikre og utvikle de samiske språkene, den samiske kulturen, sitt samfunnsliv og sine næringer. Dette gjennom å frembringe forskning av høy kvalitet som er relevant for politikkutvikling, forvaltning og for andre aktører i samfunnet.

Investeringsplanen gjør rede for hvordan porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur vil investere midlene det har fått ansvaret for, for å bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#), til regjeringens [mål for Forskningsrådet](#), [Forskningsrådets strategi](#) og de tre målene beskrevet i porteføljepåplanen for Samisk samfunn og kultur:

- Mål 1: Porteføljen skal bidra til fornyelse og høy kvalitet i samisk forskning.
- Mål 2: Porteføljens forskning skal ha høy relevans for samiske samfunn, institusjoner og samiske og norske beslutningstakere.
- Mål 3: Kunnskap, funn og resultater fra porteføljen skal deles og tas i bruk.

Porteføljepåplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre. Den iverksettes gjennom en treårig investeringsplan, som oppdateres årlig. Investeringsplanen viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine midler til konkrete utlysninger og andre aktiviteter. Påplanen har en treårig horisont, der år 1 er detaljert, mens år 2 og 3 i større grad er retningsgivende. Alle utlysninger er med forbehold om bevilgninger i statsbudsjettet. Oppdateringene baseres på nyeste porteføljepåanalyse, strategiske diskusjoner i porteføljestyret, føringer i tildelingsbrev fra departementene og antatt tilgjengelige midler i perioden påplanen gjelder for.

2 Prioriteringer og tiltak

Porteføljestyrets samlede prioriteringer og tiltak danner grunnlaget for styrets fremtidige investeringer og øvrige aktiviteter og er beskrevet i porteføljepåplanen. Det er imidlertid ikke alle prioriteringer og tiltak i påplanen som følges opp hvert år. Porteføljestyret har ansvaret for den samlede porteføljen Samisk samfunn og kultur i Forskningsrådet, og ser egne investeringer og rådgivning i sammenheng med de samlede investeringene innen samisk-relevant forskning.

Porteføljestyrets investeringer skal primært ha nytte og verdi for det samiske samfunnet i bred forstand. Forskingen skal virke inn på forskningen selv, bidra til utvikling av fag, teorier og metoder, og å bidra med kunnskap til allmennhet og offentlig debatt på porteføljens områder. En oppmerksomhet mot forskningens relevans og samfunnsnytte innebærer å stimulere og legge til rette for ulike former for formidling og kommunikasjon av forskningen til brukere og offentlighet/allmennhet, samt forskernes bidrag til nasjonal og internasjonal fagdebatt.

Porteføljepåplanen har følgende prioriteringer:

1. Porteføljestyret vil prioritere forskning av høy kvalitet og relevans som styrker samiske språk, kulturarv og kunnskapsgrunnlag.
Prioriteringen følges opp gjennom tiltak som styrker forskningskvalitet, kapasitet og rekruttering, fremmer samisk som vitenskapsspråk og urfolksperspektiver i forskning, og stimulerer til internasjonalt samarbeid.
2. Porteføljestyret vil prioritere forskning som styrker samiske samfunn, levekår, helse og sosial bærekraft.
Prioriteringen følges opp gjennom forskning om marginalisering, utdanning, oppvekst, levekår, helse og velferd, samt gjennom involvering av lokalsamfunn og næringsliv.
3. Porteføljestyret vil prioritere forskning om demokrati, tillitt og sikkerhet i et samisk perspektiv.
Prioriteringen følges opp gjennom forskning om samiske styringsstrukturer, samfunnssikkerhet, beredskap og urfolksperspektiver i nordområdene.

4. Porteføljestyret vil prioritere forskning og innovasjon om miljø- og ressursforvaltning og næringsutvikling i samiske områder.
Prioriteringen følges opp gjennom forskning og innovasjon for bærekraftig næringsutvikling, klimaarbeid med urfolksperspektiver og bærekraftig areal-, natur- og ressursforvaltning.
5. Porteføljestyret vil prioritere at kunnskap, funn og resultater fra porteføljen deles og tas i bruk.
Prioriteringen følges opp gjennom tiltak som styrker samarbeid, kunnskapsdeling og samhandling mellom forskning, næringsliv, offentlig sektor og samfunnsaktører.

Porteføljestyret planlegger å lyse ut 40,5 millioner kroner i perioden 2027-2029, basert på en årlig nullvekstramme på 13,5 mill. kroner. Utlysningene kan framstå annerledes på nettsiden fordi Forskningsrådet gjør tekniske endringer i investeringsprosessen.

Utlysning 2027:

Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Dette er planlagt som en utlysning der flere porteføljer deltar. Utlysningens tematiske rammeverk bygger på kunnskapsbehovene i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Endelig prioritering av tema må ta hensyn til føringer fra andre porteføljestyre. Utlysningen er et omfatter primært tema som berører samiske forhold, men inkluderer også nasjonale minoriteter, samt forholdet mellom minoriteter og majoritetssamfunnet. Utlysningen er bredt relevant for kultur- og samfunnsutviklingen, og vil spille en viktig rolle i arbeidet mot diskriminering og for et mangfoldig samfunn. Den er samtidig en sentral del av Forskningsrådets oppfølging av kommisjonens rapport, og tematikken har gjennomgående høy relevans for porteføljepåplanen for Samisk samfunn og kultur. Utlysningen skal legge vekt på tverrfaglighet, forskningssamarbeid og rekrutteringsstillinger. KSP skal legge til rette for at relevante aktører, blant annet museer, arkivinstitusjoner, samiske organisasjoner og andre kultur- og samfunnsaktører, kan delta aktivt i utvikling av problemstillinger, gjennomføring og formidling. De strukturelle prioriteringene konkretiseres i utlysningsteksten.

Utlysning 2028 og 2029:

Porteføljen lyser ut midler hvert år til prosjekter innenfor porteføljens temaområder, se nærmere omtale i Porteføljepåplanen kap. 4. Særskilte tematiske og strukturelle prioriteringer beskrives i utlysningene. For 2028 legges det opp til en utlysning innenfor temaområdet «Samisk samfunn, samfunnssikkerhet, beredskap og bærekraftig utvikling». Temaet gir rom for forskning og utvikling som belyser utfordringer og muligheter knyttet til demokrati og deltakelse, samfunnssikkerhet og beredskap og bærekraftig samfunnsutvikling i nordområdene, herunder betydningen av samiske perspektiver og kunnskapssystemer. For 2029 planlegges en utlysning innenfor «Historie, kulturarv, kulturuttrykk og minnekultur».

Legg inn tabell fra Planning Analytics (PA) (når denne er klar). Tabellen(e) får dere av økonomi.

Planlagte rammer for utlysning – mill. kroner

Utlysning	Hvem kan søke	Forventet søknadsfrist*	Forventet tildeling*	2027	2028	2029
Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport	Forskningsorganisasjoner	1. Kvartal	3. kvartal	13,5		
SAMISK	Forskningsorganisasjoner	Uavklart	Uavklart		13,5	
SAMISK	Forskningsorganisasjoner	Uavklart	Uavklart			13,5
Sum						

*Forventet søknadsfrist og forventet tildelingstidspunkt er foreløpige planlagte tidspunkter for utlysninger i 2026 og kan endre seg etter hvert som planene utarbeides mer i detalj